

Handboek NVT

Leeswijzer Taalleesland
Nederlands voor het basisonderwijs
op Aruba (klas 3-klas 6)

Leerjaar 6

Thema 6

Wat zal ik eens aantrekken?

Werkboek 6

Woordenboek

de hoofddeksels: *Het hoofddeksel* is een ding dat je op je hoofd draagt, zoals een pet, een hoed of een muts.

de kleding: *De kleding* is dat wat je aantrekt; de kleren.

het schoeisel: *Het schoeisel* is dat wat je aan je voeten draagt, zoals schoenen, laarzen, slippers, klompen.

Lees.

Kleding is voor iedereen heel belangrijk.

Ook voor de kinderen uit klas 6.

Als Luce een feestje heeft, staat hij soms wel een uur voor de spiegel om gel in zijn haar te doen.

En Willemijn houdt erg van winkelen.

1

Ben jij ook zo gek op **kleding** als Luce en Willemijn?

Wat zijn jouw lievelingskleren? Waarom vind je die kleren zo leuk?

Woordenschat

De **kleding** die men vroeger droeg, verschilt nogal van de **kleding** van tegenwoordig.
Vroeger droeg niet iedereen dezelfde kleren.
Kijk maar naar het plaatje hieronder.

2

Op het plaatje zie je twee groepen mensen van vroeger.
Ze hebben heel verschillende kleren aan.
Hoe zou dat komen denk je?

Woordenschat

3

In verschillende landen en culturen vinden ze verschillende kleren mooi. Kijk maar op het plaatje.

De moeder van Nassira draagt bijvoorbeeld een hoofddoek.

1 Waarom denk je dat de man een korte broek draagt?

2 Waarom denk je dat de moeder van Nassira een hoofddoek draagt?

3 Waarom denk je dat de Joodse man een keppeltje draagt?

4 Waarom draagt de Eskimo een Eskimopak denk je?

Woordenschat

4

Er bestaan verschillende soorten **kleding**.

Denk bijvoorbeeld aan badkleding: dat zijn allemaal kledingstukken die je draagt bij het zwemmen (zwembroek, bikini, badpak).

Om wat voor soort **kleding** gaat het hieronder?

Kies uit de woorden in het hok.

schoeisel hoofddeksels ondergoed sportkleding jassen

1 Hoeden, petten en hoofddoeken heten bij elkaar

_____.

2 Mantels, jacks en bodywarmers heten bij elkaar _____.

3 Sportbroekjes, voetbalshirts en baseballcaps heten bij elkaar

_____.

4 Hempjes, onderbroeken en bh's heten bij elkaar _____.

5 En hoe heten sandalen, laarzen en gypsen bij elkaar?

_____.

Woordenboek

het denim: *Denim* is een stevige katoenen stof waar onder andere spijkerbroeken van gemaakt worden.

het fluweel: *Fluweel* is een zachte, glanzende stof met opstaande haartjes.

het kant: *Kant* is een mooi weefsel met open figuren.
Bijvoorbeeld: de bruid had een sluier van *kant*.

het linnen: *Linnen* is een stof die gemaakt is van vlas. Van *linnen* worden bijvoorbeeld tafellakens en kleding gemaakt.

de stofsoort: *Stofsoorten* zijn bijvoorbeeld katoen, linnen, zijde, nylon. Kleding kan gemaakt zijn van verschillende *stofsoorten*.

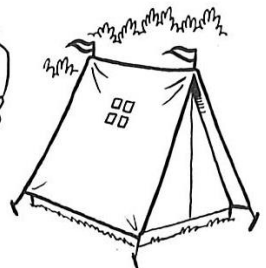
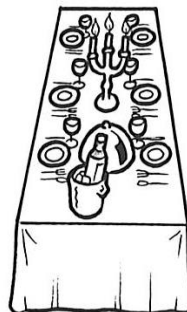
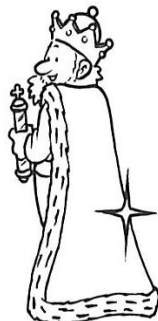
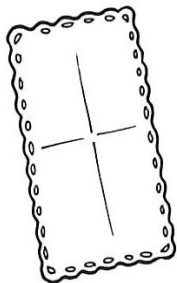
het tentdoek: *Tentdoek* is een sterke, (waterdichte) stofsoort waar onder andere tenten van gemaakt worden.

5

Kijk naar de plaatjes.

Van welke volgende **stofsoorten** zijn ze gemaakt?

(Tip: kijk voor de **stofsoorten** in het woordenboek hierboven.)

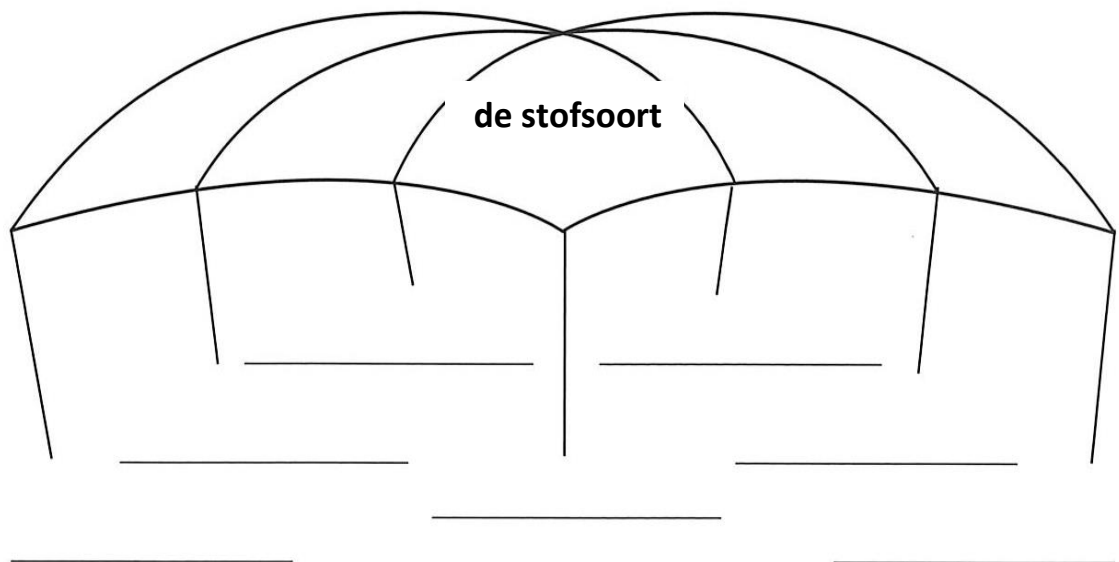

1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____ 5 _____

6

Vul nu de woordparachute in.
Bedenk zelf nog twee **stofsoorten** erbij.

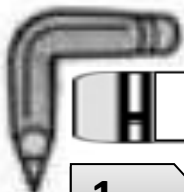

7

Zijn de zinnen goed of fout?
Zet een rondje om de goede antwoorden.

1 Fluweel is een heel harde, ruwe stof.	goed/fout
2 Kant is een gehaakte stof met opengewerkte patronen.	goed/fout
3 Linnen is een stof die gemaakt is van wol.	goed/fout
4 Van denim worden alleen maar spijkerbroeken gemaakt.	goed/fout
5 Tentdoek is een stofsoort die waterdicht is.	goed/fout

Leesbegrip

1 Lees.

Vroeger deden mensen in veel landen alles per paard. Je ging ermee naar je werk. Niet alleen paarden, ook honden trokken een kar. Een gans diende als alarminstallatie. Je liet je wakken door de haan. En met de geit werd het gras gemaaid. 5

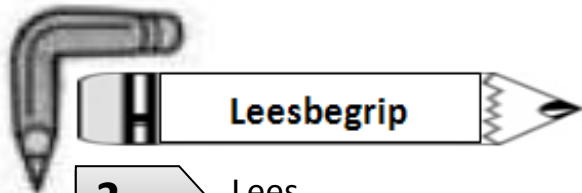
Het gebruik van dieren is in de loop der eeuwen alleen maar toegenomen. De zee wordt tegenwoordig bijna leeggevist. Met varkens wordt gefokt alsof het vleesmachines zijn en kippen moeten aan de lopende band eieren leggen. Ook om hun pels sluiten we dieren levenslang op.

10 We houden papegaaien, parkieten en duiven. We vermaken ons met dieren en bedrijven er sport mee. En ze moeten hun kunstjes vertonen in een circus of een dolfinarium.

Uit: Leefwereld 8

- 1 Welk dier diende vroeger als alarminstallatie? _____
- 2 Welke dieren worden om hun pels opgesloten? _____
- 3 Waarvoor werden dieren vroeger gebruikt? _____

2 Lees.

Er worden veel dieren gevangen en verhandeld. Soms op zo'n grote schaal, dat vee diersoorten met uitsterven bedreigd worden. Daarom hebben verschillende landen een verdrag gesloten om deze dieren te beschermen. Hierin wordt de
5 handel in sommige diersoorten verboden. Maar de handel in tropische vissen die in Nederland worden gekweekt, is legaal. Deze vissen zijn namelijk gewend aan een aquarium.

Bij de grenzen en op luchthavens wordt streng gecontroleerd op illegale handel. Toch worden er nog stiekem papegaaien en
10 parkieten ingevoerd. Landschildpadden zijn bijna uitgeroeid. Ze mogen in Nederland niet meer als huisdier verkocht worden. Het klimaat in Nederland is erg ongezond voor landschildpadden.

Uit: Leefwereld 8

Welke vragen zijn 'in-de-tekst-vragen'?

Schrijf de nummers van die vragen op en zet het antwoord erachter.

- 1 Waardoor worden veel diersoorten met uitsterven bedreigd?
- 2 Noem drie afspraken die verschillende landen hebben gemaakt om het uitsterven van diersoorten te voorkomen.
- 3 Waarom mogen landschildpadden in Nederland niet als huisdier worden verkocht?
- 4 Uit welke landen worden papegaaien en parkieten ingevoerd?
- 5 Is de handel in tropische vissen ook helemaal verboden?
- 6 Welke dieren worden stiekem ingevoerd?

3.1

Neem Leeswijzer 3. Voer de stappen uit die bij de tekst passen. Doe dit mondeling samen met een klasgenoot.

De producten van exotische dieren zijn zeer gewild. Door de illegale jacht op deze dieren worden ze steeds zeldzamer.

Het aantal olifanten en neushoorns
5 wordt met de dag kleiner.
Ze worden alleen gedood om hun slagtanden en hoorns. De slagtanden leveren ivoor voor mooie sieraden en souvenirs. De hoorns worden vermalen

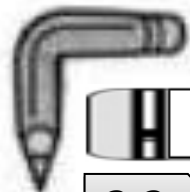
10 tot poeder en verwerkt in drankjes.

Veel dieren worden geschoten om hun
huid. Wat dacht je van een leuk tasje van krokodillenleer of
een mantel van tijgerbont? Stropers zetten ook vaak vallen
en klemmen. Hierin lijdt een dier uren en soms dagenlang hevige
15 pijn. In veel landen is het gebruik van vallen verboden.

Uit: Leefwereld 8

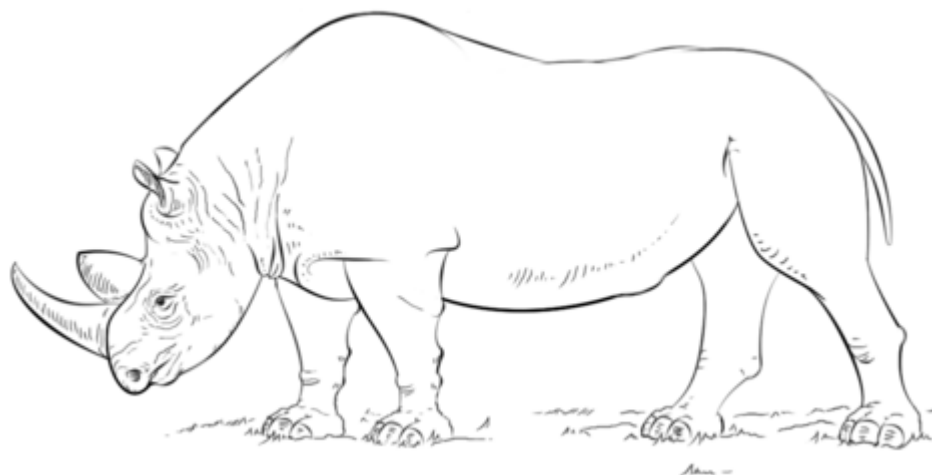
Leesbegrip**3.2** Nu weer alleen. Schrijf de antwoorden op.

1 Wat is het onderwerp van de tekst?

2 Hadden jullie dit ook voorspeld bij stap 1 op de achterkant van de Leeswijzer?

3 Welke twee vragen heeft de schrijver zich vooraf gesteld?

4 In welke regels lees je de samenvatting van de tekst?

Leesbegrip

3.3

1 Welke producten van dieren worden genoemd?

2 Wat maakt men van deze producten?

3 Hoe wordt er op dieren gejaagd?

3.4

Bedenk zelf een 'in-de-tekst-vraag' die nog niet is gesteld. Ruil met een klasgenoot en beantwoord de gestelde vraag. Overleg samen of de antwoorden kloppen.

 Woordenschat

 Woordenboek

carrière maken: *Carrière maken* is steeds een betere baan of functie krijgen. Als je *carrière maakt*, kom je hogerop.

de functie: Een *functie* is het werk dat iemand doet. Bijvoorbeeld: de *functie* van directeur of de *functie* van de scheidsrechter.

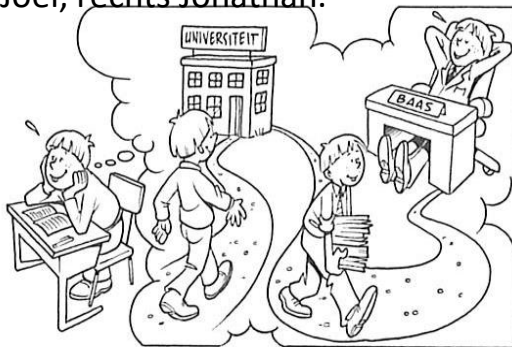
opeisen: Iets *opeisen* is zeggen dat je iets wilt hebben omdat je er recht op hebt (of omdat je vindt dat je er recht op hebt).

uitoefenen: Als je een bepaald vak of beroep *uitoefent*, dan doe je dat werk. Bijvoorbeeld: Hij *oefent* het beroep van bakker *uit*. Je kunt ook een functie *uitoefenen*. Bijvoorbeeld: Zij *oefent* de functie van minister *uit*.

4

hun toekomst. Kijk maar. Links zie je

Joël, rechts Jonathan.

- 1 Wie van de bovenstaande leerlingen droomt ervan om **carrière te maken**?

- 2 Schrijf eens op waarom je vindt dat hij **carrière wil maken**.

 Woordenschat

Woordenboek

naarmate: 'Naarmate het harder onweerde, werden wij banger' betekent: 'Hoe harder het onweerde, hoe banger wij werden'.

stilstaan bij: Als je ergens *bij stil staat*, denk je er even over na.

het verschijnsel: Een *verschijnsel* is iets wat gebeurt. Je kunt het zien en meemaken. Bijvoorbeeld: Veel kinderen hebben buikpijn de eerste schooldag, dat is een normaal *verschijnsel*.

voorbijgaan aan: Als je ergens *aan voorbijgaat*, schenk je er geen aandacht aan.

voortschrijden (van de tijd): De tijd *schrijdt voort* betekent dat de tijd steeds maar doorloopt. Uren, dagen, maanden en jaren gaan voorbij.

1

Naarmate de tijd voortschrijdt, verandert ook de kleding van mensen. Juf Mita heeft plaatjes opgezocht van de kleding door de tijd heen. Kun jij de letters van de goede periode onder de plaatjes zetten? Kies uit de woorden in het hok.

de steentijd (a) de negentiende eeuw (b) de romeinse tijd (c)
de eenentwintigste eeuw (d) de Middeleeuwen (e)

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

5 _____

2.1

Vul in.

Zet een rondje om het goede antwoord.

Is dit een normaal **verschijnsel** of niet?

a walvissen in de Caribische Zee	ja/nee
b regen in december	ja/nee
c buikpijn op de eerste schooldag	ja/nee
d donder en bliksem	ja/nee
e vliegende koeien	ja/nee

2.2

Vul in.

Zet een rondje om het goede antwoord.

Sta jij wel eens **stil bij** de volgende **verschijnselen**?Of **ga** je **eraan voorbij**?

a de zonsondergang	stilstaan/eraan voorbijgaan
b de zonsopgang	stilstaan/eraan voorbijgaan
c de sterrenhemel	stilstaan/eraan voorbijgaan
d volle maan	stilstaan/eraan voorbijgaan

2.3**Sta** eens **stil bij** een mooi **verschijnsel** zoals een mooie zonsondergang of een vallende ster.Wat voor soort **verschijnsel** zou jij wel eens in het echt willen zien?

blijk geven van een mening: *Blijk geven van een mening* is laten merken wat je van iets vindt.

de emancipatie: *Emancipatie* betekent dat een groep mensen probeert dezelfde rechten en kansen te krijgen als andere groepen. Ze willen niet dat anderen over hen beslissen. Bijvoorbeeld: *Emancipatie* van de vrouw, betekent: dat vrouwen zich inspannen om dezelfde rechten te krijgen als mannen.

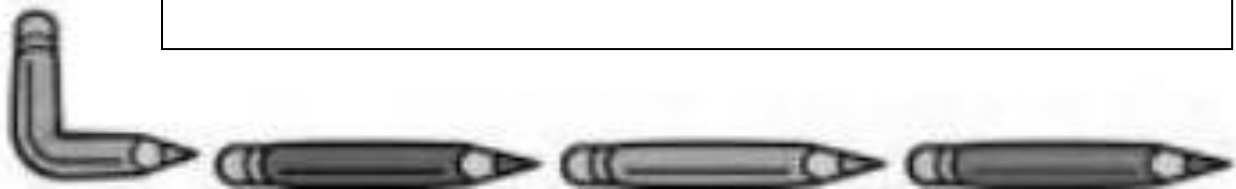
gelijkwaardig: Als je zegt dat mensen *gelijkwaardig* zijn, bedoel je dat ze dezelfde waarde hebben. Ze zijn even goed, even sterk, even snel, bijvoorbeeld: dit zijn *gelijkwaardige* voetbalteams, betekent: de teams zijn even sterk.

je afkeuring laten blijken: *Je afkeuring laten blijken* is laten merken dat je iemand of iets niet goed vindt, bijvoorbeeld: de meneer liet zijn afkeuring blijken over het slechte gedrag van Omar.

je voorkeur te kennen geven: Als je *je voorkeur te kennen geeft*, laat je merken wat je het liefst wilt, bijvoorbeeld: moeder vroeg Mark wat hij liever deed: afwassen of naar het waterpark gaan. Luid juichend gaf Mark zijn voorkeur te kennen.

m/v: *m/v* is de afkorting van man/vrouw (alleen de eerste letters zijn gebruikt). Dit kom je vaak tegen in advertenties in de krant. Bijvoorbeeld: 'Gevraagd: kok *m/v*'. Dit wil zeggen dat zowel mannen als vrouwen mogen reageren en de baan als kok kunnen krijgen.

onderscheid maken: *Onderscheid maken* is verschil maken. Bijvoorbeeld: De juf *maakt onderscheid* tussen jongens en meisjes, betekent: zij maakt verschil tussen jongens en meisjes. De jongens mogen andere dingen doen dan de meisjes.

 Woordenschat

1

Vroeger werd er vaker **onderscheid** gemaakt tussen mannen en vrouwen. Door **de emancipatie** van de vrouw is het verschil tussen mannen en vrouwen in Europa veel kleiner geworden.

Hieronder staan een aantal verschillen tussen mannen en vrouwen. Welke verschillen zijn veranderd door de **emancipatie** van de vrouw en welke verschillen zijn gebleven? Zet een kruisje in het juiste hokje.

Verschil tussen man en vrouw	Veranderd door de emancipatie van de vrouw		
	Wel veranderd	Niet veranderd	Een beetje veranderd
1 Vrouwen mogen niet stemmen, mannen wel			
2 Vrouwen dragen rokken, mannen niet.			
3 Getrouwde vrouwen mogen niet werken.			
4 Alleen vrouwen doen het huishouden.			
5 Ze hebben niet vaak een belangrijke baan.			
6 Mannen zijn overal de baas.			

2.1

Hieronder staan 2 advertenties uit de krant.

Advertentie 1

PER DIRECT GEZOCHT:
vrachtwagenchauffeur

- Het vervoeren van bouw materiaal
- Het in- en uitladen van bouw materiaal

Reageren:
SnelTransport BV
Tolweg 17

Advertentie 2

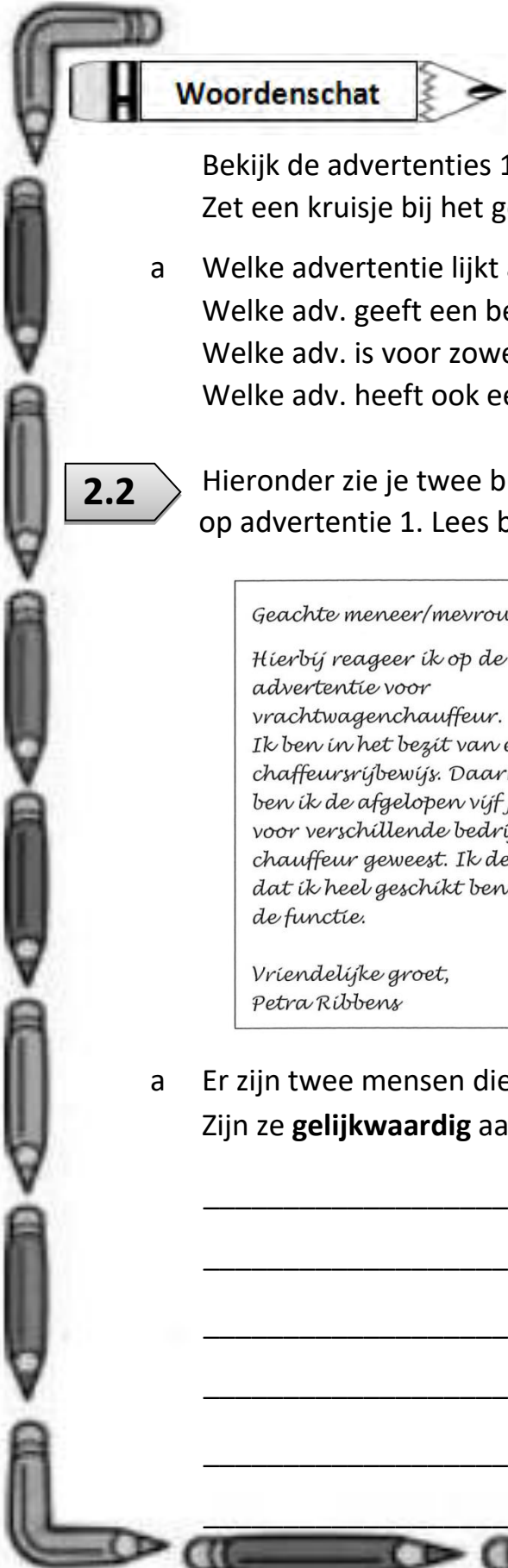
BAKKERIJ
'De Deegroller'

zoekt een enthousiaste
Bakker (m/v)
voor ons filiaal aan de Hoofdstraat.

Functie-eis:
in het bezit van een
bakkersdiploma

Reageren:
K. Rentebol
Hoofdstraat 3

Woordenschat

Bekijk de advertenties 1 en 2 op Werkblad 11 met aandacht.
Zet een kruisje bij het goede antwoord.

- a Welke advertentie lijkt alleen voor een man te zijn?
- b Welke adv. geeft een beschrijving van de functie?
- c Welke adv. is voor zowel mannen als vrouwen?
- d Welke adv. heeft ook een eis voor de functie?

adv. 1	adv. 2

2.2

Hieronder zie je twee brieven van mensen die gereageerd hebben op advertentie 1. Lees beide brieven goed door en geef antwoord.

Geachte meneer/mevrouw,

Hierbij reageer ik op de advertentie voor vrachtwagenchauffeur. Ik ben in het bezit van een chaffeursrijbewijs. Daarnaast ben ik de afgelopen vijf jaar voor verschillende bedrijven chauffeur geweest. Ik denk dus dat ik heel geschikt ben voor de functie.

*Vriendelijke groet,
Petra Ribbens*

Geachte meneer/mevrouw,

Hierbij reageer ik op de advertentie voor vrachtwagenchauffeur. Ik heb nog geen chaffeursrijbewijs en helaas ook geen ervaring als chauffeur, maar het lijkt me echt een heel leuke functie.

Vriendelijke groet,

Hans Lammers

- a Er zijn twee mensen die graag vrachtwagenchauffeur willen worden. Zijn ze **gelijkwaardig** aan elkaar? Waarom wel of waarom niet?

 Woordenschat

- b Welke van de twee mensen zou jij aannemen als vrachtwagenchauffeur? Geef daar twee redenen voor.

3

De tekening hieronder maakt duidelijk dat Nasser graag de baas wil zijn nu meneer Joris even de klas uit is. Enkele kinderen reageren op Nasser. Zij **geven blijk van hun mening**. Wie reageert op welke manier? Zet een rondje om de juiste naam.

a afkeuring laten blijken	Jade/Julia/Joël
b zich verzetten	Jade/Julia/Joël
c voorkeur te kennen geven	Jade/Julia/Joël

1.1 Lees de zinnen in het hok een paar keer.

Woorden met /sj/ = ch

- 1 De chef sprong als eerste aan een parachute uit een vliegtuig.
- 2 Als je klaar bent met douchen, mag je kiezen tussen chocolade en chips.
- 3 De machinist van de kolentrein moest zich elke dag minstens twee keer douchen.
- 4 De chirurg zei: 'In China heb ik, op verzoek van een rijke Chinees, eens een zieke chimpansee geopereerd.'
- 5 De chauffeur wees erop dat het eten van chocolade tijdens de rit verboden was.

1.2 Lees de eerste zin nog een keer.

Bedek de zin.

Schrijf de grijze woorden uit het hoofd op.

Doe hetzelfde met de tweede zin, enzovoort.

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____

Als je klaar bent, lees dan de zinnen nog een keer. Kijk hoeveel woorden je goed hebt geschreven.

2 Maak twee zinnen met de woorden op het bord.

- 1 _____
- 2 _____

 Spelling

3

Zet de persoonsvormen in de **verleden tijd**.

De verledentijdsvormen van ten- en den-werkwoorden schrijf je, wanneer er geen sprake is van klankverandering, met tt of dd.

- 1 Floor _____ op Yasmin. (wachten)
- 2 Ze _____ er nog maar net, toen Yasmin er aan kwam. (staan)
- 3 Samen _____ ze naar het winkelcentrum. (lopen)
- 4 Ze _____ een cadeautje voor de meester kopen. (willen)
- 5 "Weet jij wat we hem kunnen geven", _____ Floor. (zuchten)
- 6 "Misschien een vaas voor bloemen", _____ Yasmin.
(antwoorden)
- 7 Floor _____ ook nog iets. (weten)
- 8 Maar ze was vergeten, hoe het _____. (heten)
- 9 Ineens _____ het haar weer te binnen. (schieten)
- 10 "Een lekker geurtje", _____ ze. (roepen)

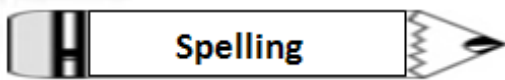

4

Schrijf de persoonsvorm op.

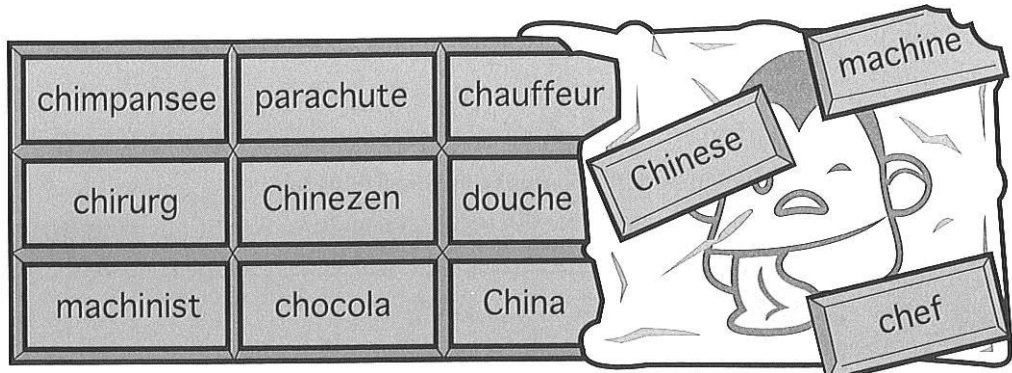
Kijk goed of het tegenwoordige of verleden tijd moet zijn.

- 1 Morgen gaan de kinderen naar de dierentuin.
- 2 Ze gaan kijken hoe apinnen hun jongen _____. (voeden)
- 3 Yasmin stootte Fleur aan. Ze _____ iets zien (laten)
- 4 Toen _____ ze het weer in haar broekzak. (stoppen)
- 5 Er _____ gisteren een hevig onweer. (woeden)
- 6 Daardoor _____ drie boerderijen af. (branden)

5

Welke woorden zijn het? Vul de juiste letters in.

1 _ i _ a _ ee

5 _ a _ a _ u _ e

9 _ au _ eu _

2 _ a _ i _ e

6 _ i _ u _

10 _ i _ e _ e _

3 _ ou _ e

7 _ i _ e _ e

11 _ a _ i _ i _

4 _ o _ o _ a

8 _ i _ a

12 _ e _

Woordenschat

Woordenboek

arrogant: Iemand die *arrogant* is, vindt zichzelf beter dan andere mensen. Hij kijkt op andere mensen neer.

de karaktereigenschap: *Karaktereigenschappen* zijn innerlijke eigenschappen die iemand kenmerken. Als iemand altijd weinig doet, dan is luiheid een *karaktereigenschap* van hem. Als iemand veel grapjes maakt, dan is humor een *karaktereigenschap* van hem.

de karikatuur: Een *karikatuur* is een overdreven tekening van iemand. Als iemand bijvoorbeeld een grote neus heeft, wordt hij met een nog veel grotere neus getekend.

kenmerkend: *Kenmerkend* is iets waaraan je iemand herkent.

onderdanig: Een *onderdanig* persoon is overdreven gehoorzaam aan mensen met meer macht.

onopvallend: Als iets *onopvallend* is, valt het nauwelijks op.

opzichtig: Als iets *opzichtig* is, valt het erg op. Het trekt de aandacht.

parmantig: Een *parmantig* kind is een beetje eigenwijs en zeker van zichzelf. Bijvoorbeeld: De kleuter stapte *parmantig* op de visite af.

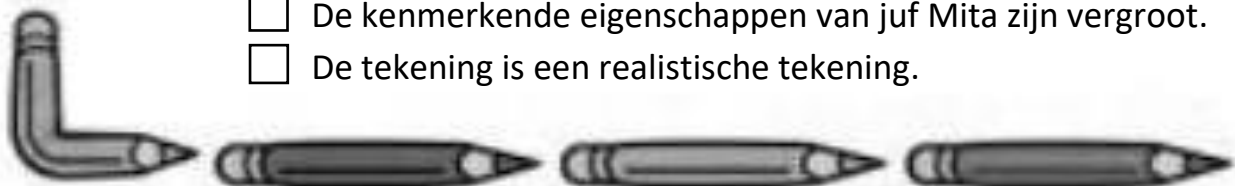
1.1

Waaraan kun je zien dat het een **karikatuur** is?

Kruis aan.

Er zijn meerdere antwoorden juist.

- Juf Mita ziet er precies zo uit als altijd.
- De tekening is erg overdreven.
- De kenmerkende eigenschappen van juf Mita zijn vergroot.
- De tekening is een realistische tekening.

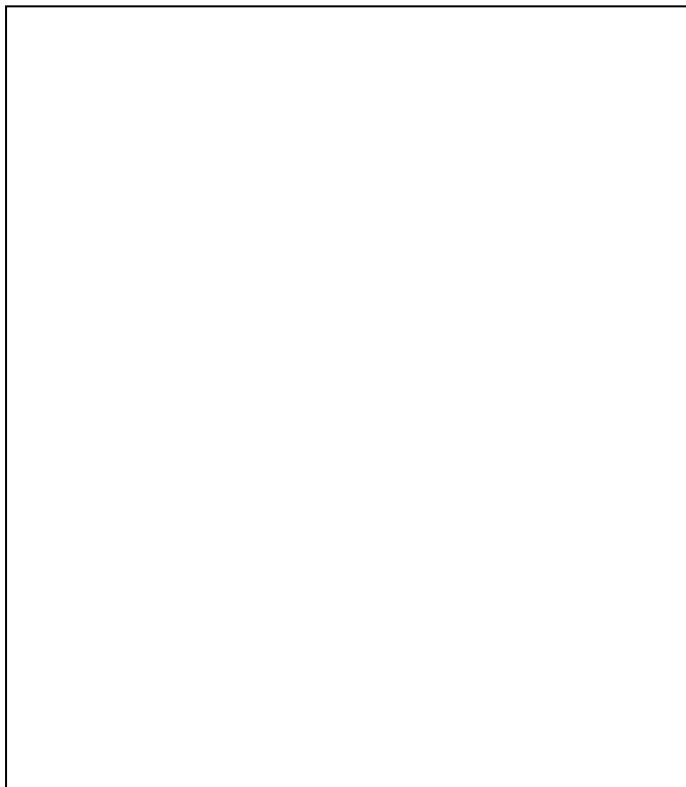
Woordenschat

1.2 Hieronder zie je Ricardo.
Wat is **kenmerkend** aan Ricardo? Schrijf zoveel mogelijk op.

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____

1.3 Teken in het lege vlak een **karikatuur** van Ricardo.

2 Juf Mita vertelt.

Een karikatuur laat zien wat kenmerkend is voor het uiterlijk. Een karikatuur laat niets zien over de karaktereigenschappen van iemand. Karaktereigenschappen zijn innerlijke eigenschappen. Een **karaktereigenschap** is bijvoorbeeld hoe iemand zich gedraagt. Als iemand vaak arrogant is of juist onderdanig, dan is dat een karaktereigenschap. Een karaktereigenschap vertelt iets over wat kenmerkend is voor het innerlijk.

Lees goed door wat juf Mita vertelt.
Vul nu de woordkast in. Kies uit de woorden in het hok.

arrogant de karaktereigenschap blauwe ogen grote neus
kleine oren onderdanig de karikatuur parmantig

uiterlijk

innerlijk

<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
-------------------------------	-------------------------------

Woordenschat

3 Het is pauze. Klas 6 speelt buiten. Kijk maar.

- 1 Sebbe reageert _____ op Gabriel.
- 2 Gabriel gedraagt zich _____.

4 Zet de woorden onder het juiste plaatje.
Kies uit de woorden in het hok.

valt erg op valt niet op gewoon ongewoon

Opvallend

Onopvallend

Leesbegrip

...r je en voer opdracht 1 bij **weettekst** uit.

5.1 Amnesty International

4 maart 1990. Het is een warme nacht in Guatemala City. In de stad zijn duizenden kinderen op vuilnisbelten op zoek naar voedsel, slapen onder geparkeerde auto's of zitten op de hoeken van de straten. Het zijn de straatkinderen van Guatemala. Een

5 van hen is Nahaman Carmona Lopez. Hij is dertien jaar. Plotseling worden ze aangevallen door vier politieagenten. De meeste kinderen slagen erin op tijd weg te komen, maar Nahaman is niet zo gelukkig. De politieagenten gooien hem tegen de grond en schoppen hem. Als de agenten weer weg zijn,

10 vinden zijn vrienden hem bewusteloos en met zware verwondingen op straat. Tien dagen later overlijdt hij zonder nog uit zijn coma te ontwaken.

Amnesty International ging zich met de zaak bemoeien en maakte het wereldwijd bekend. Het gevolg: de agenten werden opgespoord en veroordeeld tot lange gevangenisstraffen.

15 Amnesty International is een wereldwijde organisatie van vrijwilligers. Er zijn meer dan 160 landen. Amnesty verdedigt mensenrechten overal ter wereld.

20 Er zijn drie hoofddoelen: de onmiddellijke vrijlating van alle politieke gevangenen, eerlijke en snelle processen en het voorkomen van martelingen en executies.

25 Amnesty werd in 1960 opgericht.

Een Engelse advocaat, Peter Benenson, las in een krant dat een paar Portugese studenten waren gearresteerd. Hij las verder en kon zijn ogen bijna niet geloven. Ze werden tot zeven jaar gevangenisstraf veroordeeld. Waarom? Omdat ze in een

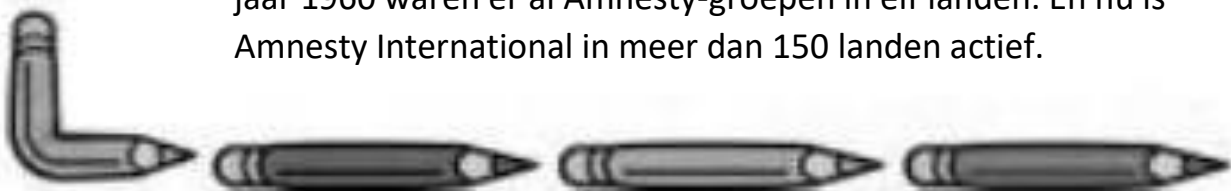
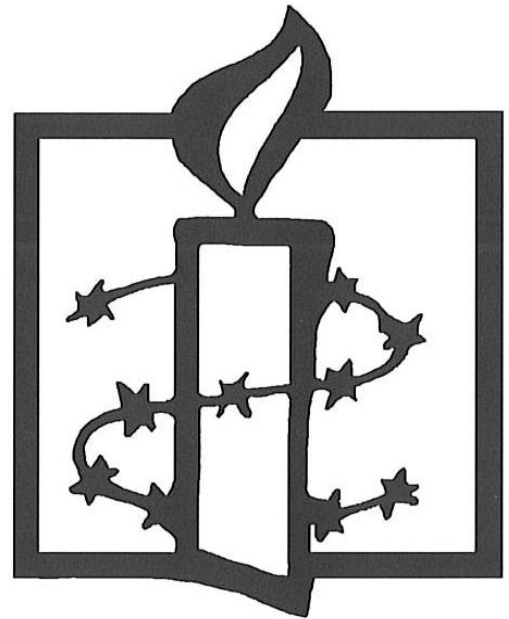
30 restaurant een toast hadden uitgebracht op de vrijheid.

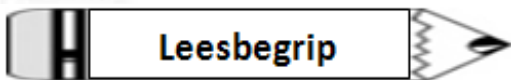
Hij wist dat er meer mensen in allerlei landen in de gevangenis zaten, omdat ze andere meningen hadden dan de machthebbers. Hij besloot er wat aan te doen. Hij stelde zich voor een jaar lang een campagne te houden in de kranten en op de radio en

35 televisie om amnestie (vrijlating en kwijtschelding van straf) te krijgen voor mensen die ten onrechte in de gevangenis zaten.

De campagne begon met een artikel in de twee belangrijke kranten, *The Observer* in Londen en *Le Monde* in Parijs.

Die artikelen hadden een sneeuwbaaleffect. Aan het eind van dat 40 jaar 1960 waren er al Amnesty-groepen in elf landen. En nu is Amnesty International in meer dan 150 landen actief.

Leesbegrip**5.2**

Lees eerst elke vraag.

Zet een rondje om A als het een 'in-de-tekst-vraag' is of om B als het een 'niet-in-de-tekst-vraag' is.

Beantwoord daarna de in-de-tekst-vragen.

1 Waar ligt Guatemala? (A/B)

2 Is Guatemala een warm of koud land? (A/B)

3 Hoe lang bestaat Amnesty International al? (A/B)

4 Waarmee begon de campagne van Peter Benenson? (A/B)

5 Wat vind jij van straatkinderen? (A/B)

**Amnesty
International**

Lees.

Een schrijfgroep

In veel plaatsen zijn schrijfgroepen van Amnesty International. Dat zijn mensen die bij elkaar komen om brieven te schrijven. Naar gevangenen en hun familie, maar ook naar leiders van landen waar mensen ten onrechte gevangen zitten.

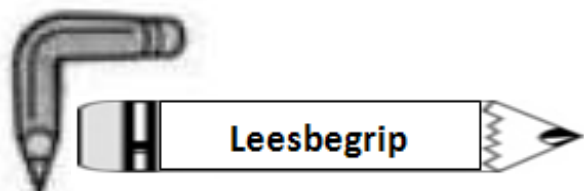
- 5 Wat is ten onrechte gevangen zitten?
Amnesty vindt dat mensen die alleen maar hun mening gezegd hebben, niet gestraft mogen worden. Ook vindt Amnesty dat mensen niet
- 10 vervolgd moeten worden om hun godsdienst, ras of politieke gedachte. Dergelijke gevangenen die geen geweld hebben gebruikt, kunnen op de steun van Amnesty
- 15 rekenen. Zij zitten ten onrechte gevangen.

De schrijfgroepen protesteren ook tegen marteling. Met het martelen van gevangenen schenden landen de mensenrechten. Dat komt helaas in veel landen voor. Ook in landen waarvan de

- 20 regering de Verklaring van de Rechten van de Mens heeft getekend. En daarmee beloven zulke regeerders dat ze naar die rechten in hun land zullen luisteren. Rechten zoals vrijheid van meningsuiting, vrijheid van godsdienst, het recht om te reizen, om niet gemarteld te worden.

Leesbegrip

25 En helpt het schrijven van zulke brieven? Ja, dat helpt echt. Er worden soms gevangenen vrijgelaten. Ook slechte regeringen hebben er een hekel aan als de hele wereld hoort hoe slecht ze voor hun mensen in het land zijn. Niet alle gevangenen worden door Amnesty gered, helaas niet, maar het zijn er toch heel wat.

6.1

Maak hieronder een schema van deze tekst met **onderwerp**, **deelonderwerpen** en **kernbegrippen**.

Leesbegrip

6.2 Schrijf de hoofdgedachte van deze tekst zo kort mogelijk op.

6.3 Lees eerst elke vraag.

Zet een rondje om A als het een 'in-de-tekst-vraag' is of om B als het een 'niet-in-de-tekst-vraag' is. Beantwoord daarna alle vragen.

1 Welke gevangenen worden door Amnesty geholpen? (A/B)

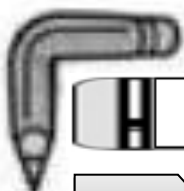

2 Welke rechten van de mens worden er genoemd? (A/B)

3 Helpt het schrijven van brieven? Hoe weet je dat? (A/B)

4 Iemand heeft de president van zijn land uitgescholden. Hij zit nu in de gevangenis en wordt slecht behandeld. Helpt Amnesty hem? Schrijf erbij waarom je dat denkt. (A/B)

5 Wat vind jij van de schrijfgroepen van Amnesty? (A/B)

Leesbegrip

Lees het volgende

7.1 fragment uit de kinderfolder van Artsen zonder Grenzen.

Wat doet Artsen zonder Grenzen?

Altijd een dokter in de buurt

Als je ziek bent, of gewond, is dat natuurlijk niet leuk. Maar gelukkig is er altijd wel een dokter in de buurt om je te helpen. Voor een ziekenhuis moet je soms wat verder, maar met de auto of de bus is dat geen probleem. En als je medicijnen nodig hebt, halen je vader of moeder die gewoon bij de apotheek. Dat is allemaal goed geregeld in Nederland. Maar helaas is dat niet overal zo. Je ziet de beelden vaak genoeg op tv: broodmagere kinderen die met hun ouders op de vlucht zijn voor oorlog, huilende mensen die hun familie zoeken na een aardbeving, gewonde mensen in een ziekenhuis. Als je op tv zulke beelden ziet, hoor je misschien ook wel eens onze naam: Artsen zonder Grenzen. Want wij geven hulp op plaatsen waar niet genoeg artsen en ziekenhuizen meer zijn. En dat is nu eenmaal vaak het geval als er oorlog is, of als ergens een ramp is gebeurd.

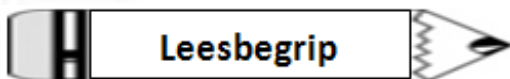
Als mensen hulp nodig hebben, zijn we er snel bij

Plotseling is ergens hulp nodig... bij Artsen zonder Grenzen horen we dat meteen. Twee medewerkers van ons kantoor gaan er snel naartoe om te kijken wat er moet gebeuren. Zijn er artsen en verpleegkundigen nodig? Zijn er genoeg medicijnen? Is er wel voedsel voor iedereen en schoon water?

De antwoorden op al deze vragen geven ze door aan het kantoor in Nederland. De collega's daar kopen de spullen die nodig zijn. Ze huren een vrachtvliegtuig. En ze maken een lijstje met namen: welke artsen, verpleegkundigen en technici kunnen mee om te helpen?

Na een paar dagen staat het vliegtuig klaar, volgeladen met medicijnen, spuiten, infuuszakjes, plastic handschoenen en nog veel meer. Ook de artsen en verpleegkundigen zijn gevonden. De hulp kan beginnen.

Leesbegrip

7.2 Lees het volgende fragment uit de kinderfolder van Artsen zonder Grenzen.

Deze weettekst bestaat uit zes alinea's.

Waarvoor dienen zowel de eerste als laatste alinea?

Zet een rondje om de juiste letter.

- a Om interesse te wekken. c Om een tekst samen te vatten.
b Om een deelonderwerp te d Om een conclusie te trekken.
 behandelen.

7.3 Schrijf kort de **deelonderwerpen** op die in de zes alinea's behandeld worden.

Alinea 1: _____

Alinea 2: _____

Alinea 3: _____

Alinea 4: _____

Alinea 5: _____

Alinea 6: _____

Woordenschat

Woordenboek

bij uitstek (on)geschikt: Als iets *bij uitstek geschikt* is, is het meer dan goed. Bijvoorbeeld: Die opleiding is *bij uitstek geschikt* voor jou. Als iets *bij uitstek ongeschikt* is, is het juist niet goed.

gedaan zijn met: Als het *gedaan is met* iets, is het voorbij. Bijvoorbeeld: Het *is gedaan met* luieren, de vakantie is voorbij!

in trek zijn: Iets dat *in trek is*, is iets dat veel mensen willen hebben. Bijvoorbeeld: Dit schooltasje is een bepaald merk ruzzakken erg *in trek*.

zich lenen voor: Iets kan *zich ergens voor lenen*. Het is dan ergens geschikt voor. Bijvoorbeeld: Dat boek *leent zich voor* een verfilming.

1

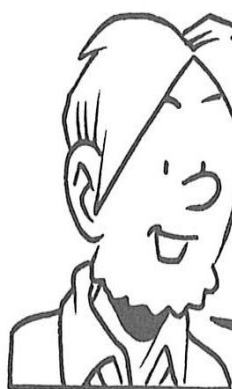
Kruis aan.

'Bij uitstek geschikt' en 'zich ergens voor lenen' hebben:

- a ongeveer dezelfde betekenis.
b allebei een heel andere betekenis.

- 2** De leerlingen van meneer Joris hebben op internet informatie gevonden over grotten in Nederland. En daar willen ze wel meer over weten. Ze vragen of meneer Joris er meer over kan vertellen.

De grotten in Valkenburg zijn in mergel uitgegraven. Mergel is zachte steen. Mergelstenen zijn bij **uitstek geschikt** om huizen van te bouwen. Dat deden de Romeinen al. In de grotten van Valkenburg zie je grotten die de Romeinen gegraven hebben. Omdat mergel niet erg hard is, **leent het zich voor** het maken van beelden. Die beelden kun je ook in de grotten van Valkenbrug zien. De grotten van Valkenburg worden elk jaar door duizenden mensen bezocht. Het is een echte **toeristische trekpleister**.

- 2.1** Maak de volgende zinnen af:

Mergelsteen is **bij uitstek geschikt** om _____ a

b Mergelsteen **leent zich ook voor** _____

c Aardolie is **bij uitstek geschikt** om _____

d Hout is **bij uitstek geschikt** om _____

e Hout **leent zich ook voor** _____

3

Zet de nummers van de woorden op de goede plaats in de woordkast.

Kies uit het hok.

1 wat veel mensen willen	6 cool
2 onaantrekkelijk	7 populair
3 afgelopen	8 het einde
4 nog meer	9 leuk
5 niet meer populair	10 erg stom

in trek zijn	gedaan zijn met
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Taalbeschouwing

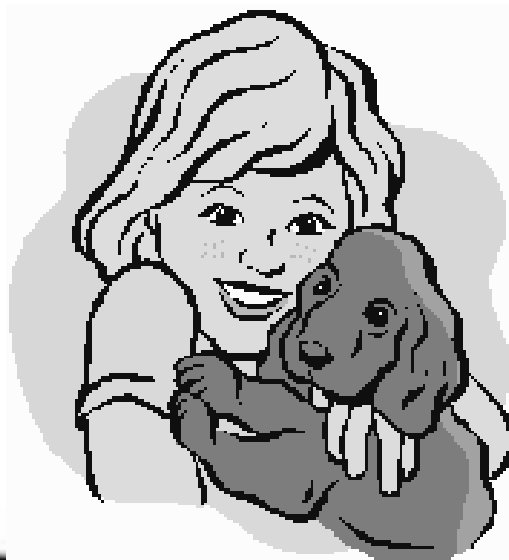
1 Zeg het korter door er één lange zin van te maken.
Zet er **en** tussen en laat ook telkens iets weg.

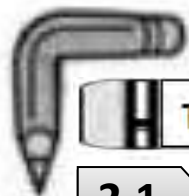
1 Tes ligt op haar bed. Tes leest een boek.

2 Tim stormt binnen. Tim gaat naast haar zitten.

3 Cindy is haar hond kwijt. Cindy beleeft een avontuur.

4 Het dier was ongehoorzaam. Het dier was koppig.

Taalbeschouwing

2.1 Zeg het korter in een zin. Kijk naar het voorbeeld.

een aardige broer en een grappige broer:
Carlos heeft een aardige, grappige broer.

1 een grote man en een zware man

2 een dik en saai boek

3 een ontzettend flauwe en een ontzettende domme opmerking

2.2 Zeg het weer korter in een zin, net als in het voorbeeld.
Vergeet het streepje voor het weggelaten woorddeel niet!

jongensboeken en meisjesboeken:
Tes leest jongens- en meisjesboeken

1 motorcoureurs en autocoureurs

2 aankleden en uitkleden

3 kraamverzorgster en ziekenverzorgster

Taalbeschouwing**3.1**

Zeg het korter.

1 mannenberoepen en vrouwenberoepen

2 jongenskleren en meisjeskleren

3 dameskapper en herenkapper

4 jongensteams en meisjesteams

3.2

Zeg het korter.

1 kinderfietsen, herenfietsen en damesfietsen

2 schoolkleding, strandkleding en werkkleding

3 paardenstal, koeienstal en varkensstal

4 personenauto's, vrachtauto's en raceauto's

Woordenschat**Woordenboek**

aanpraten: Als je iemand iets *aanpraat*, probeer je hem met mooie woorden iets wijs te maken of iets aan hem te verkopen.

overtuigen: Iemand *overtuigen* betekent: uitleggen waarom jij gelijk hebt: tot hij je gelijk geeft, bijvoorbeeld: na lang praten, konden we Laila *overtuigen*, dat de nieuwe auto te duur was.

zich onderscheiden: Als iemand *zich onderscheid*, is hij anders dan anderen. Hij valt op, bijvoorbeeld doordat hij iets goed kan, of doordat hij er expres anders uit wil zien.

1

Zet een kruisje voor het goede antwoord.

1 Overtuigen is:

- als je anders dan anderen bent. Je valt op.
- uitleggen waarom jij gelijk hebt, tot hij je gelijk geeft.
- als je probeert iemand met mooie woorden iets wijs te maken of aan te smeren.

2 Aanpraten is:

- als je anders dan anderen bent. Je valt op.
- als je heel lang met iemand praat.
- als je probeert iemand met mooie woorden iets wijs te maken of aan te smeren.

2.1

Bekijk deze internetpagina en maak de opdrachten.

DAVINDI | Zoekresultaten - Microsoft Internet Explorer provided by Veen Bosch & Keuning NV

Bestand Bewerken Beeld Favorieten Extra Help

Vorige Zoeken Favorieten Media

Adres <http://davindi.kennisnet.nl/zv/publiek/zoeken/bladerZoekenAction.do> Ga naar Links

davindi
Onderwijszoekmachine van Kennisnet en de Bibliotheken

Hele onderwijscollectie Basisonderwijs Voortgezet onderwijs Beroepsonderwijs Volwasseneducatie

kleding Zoeken >>Geavanceerd zoeken

Resultaten in: alle talen Nederlands

Zoeken in: groep 1-2 groep 3-4 groep 5-6 groep 7-8

Basisonderwijs Resultaten 1 - 5 van 17 voor "kleding"

- 1. Kleding. (Nederlands) ***** (Details)**
Introductiepagina tot de internetlessen over kleding.
<http://www.digischrijf.nl/leerlingen/lessen/nieuwekieren7/index.html>
- 2. Kleding (Nederlands) ***** (Details)**
Wetenswaardigheden over de kleding in de Gouden Eeuw.
<http://proto.thinkquest.nl/~klb013/moeder/kleding.htm>
- 3. Spijkerbroek - Spreekbeurten.malmberg (Nederlands) ***** (Details). Meer Onderwerpen...**
Spijkerbroeken bestaan al sinds de 19e eeuw, het was kleding voor goudzoekers! Lees alles over de geschiedenis van spijkerbroeken, met handige tips voor je spreekbeurt.
<http://www.spreekbeurten.malmberg.nl/spreekbeurten.asp?itemId=183>
- 4. Galgje - Kleding (Engels) ***** (Details)**
Raad de namen voor kleding in het Engels.
<http://www.digischool.nl/en/hangman/clothing.htm>
- 5. Nationaal Rijtuigmuseum (Nederlands) ***** (Details). Meer Onderwerpen...**
Het museum geeft een overzicht van het reizen met rijtuigen in Nederland en bezit een grote collectie rijtuigen, arrensleden, tuigen, zadels, gereedschappen, schilderijen, prenten en kleding. Er is ook een speciale kindersite met veel informatie over paarden en pony's.
<http://www.rijtuigmuseum.nl>

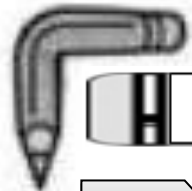

1 Van welke site komt deze pagina?

2 Voor wie is deze informatie bedoeld?

3 Welk zoekwoord is gebruikt?

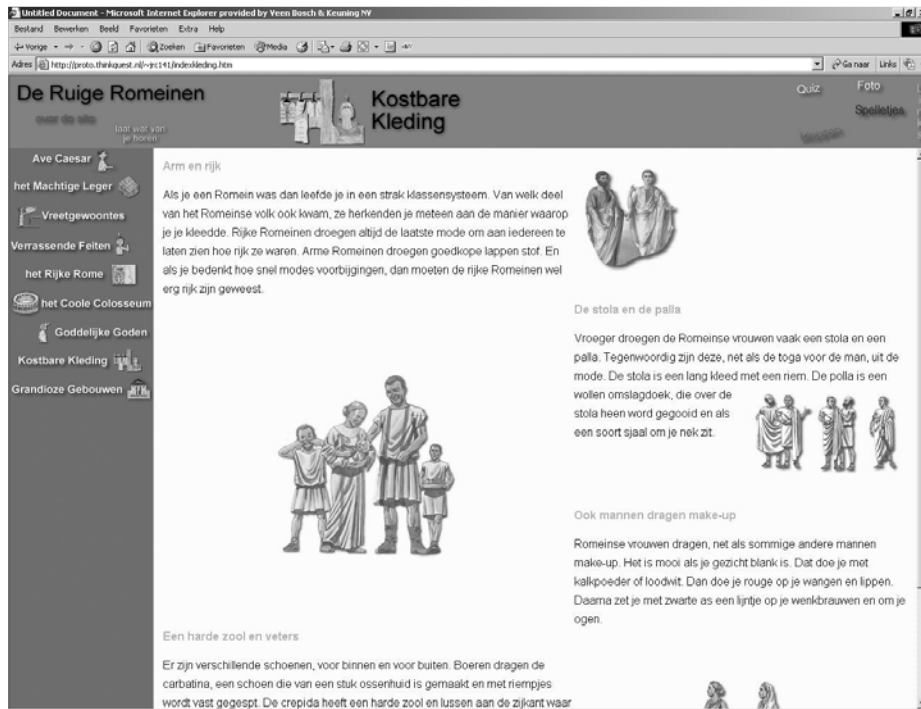
4 Hoeveel sites zijn er gevonden?

Stellen

2.2 Bekijk alleen de koppen van de tekst over de Romeinen. Waar zullen de alinea's over gaan denk je?

The screenshot shows a web browser window displaying a website about Roman clothing. The page title is 'De Ruige Romeinen' and the main heading is 'Kostbare Kleding'. The sidebar on the left contains several menu items: 'Ave Caesar', 'het Machtige Leger', 'Vretergewoontes', 'Verrassende Feiten', 'het Rijke Rome', 'het Coole Colosseum', 'Goddelijke Goden', 'Kostbare Kleding', and 'Grandioze Gebouwen'. The main content area is divided into sections with images and text:

- Arm en rijk**: Accompanied by an image of two women in long robes. Text: 'Als je een Romein was dan leefde je in een strak klassensysteem. Van welk deel van het Romeinse volk ook kwam, ze herkendden je meteen aan de manier waarop je je kleeedde. Rijke Romeinen droegen altijd de laatste mode om aan iedereen te laten zien hoe rijk ze waren. Arme Romeinen droegen goedkope lappen stof. En als je bedenkt hoe snel modes voorbijgingen, dan moeten de rijke Romeinen wel erg rijk zijn geweest.'
- De stola en de palla**: Accompanied by an image of three women in long robes. Text: 'Vroeger droegen de Romeinse vrouwen vaak een stola en een palla. Tegenwoordig zijn deze, net als de toga voor de man, uit de mode. De stola is een lang kleed met een riem. De palla is een wollen omslagdoek, die over de stola heen word gegooid en als een soort sjaal om je nek zit.'
- Ook mannen dragen make-up**: Accompanied by an image of a man and a woman. Text: 'Romeinse vrouwen dragen, net als sommige andere mannen make-up. Het is mooi als je gezicht blank is. Dat doe je met kalkpoeder of loodwit. Dan doe je rouge op je wangen en lippen. Daarna zet je met zwarte as een lijntje op je wenkbrauwen en om je ogen.'
- Een harde zool en veters**: Accompanied by an image of a man and a woman. Text: 'Er zijn verschillende schoenen, voor binnen en voor buiten. Boeren dragen de carbatina, een schoen die van een stuk ossenhuid is gemaakt en met riempjes wordt vast gespsd. De crepida heeft een harde zool en lussen aan de zijkant waar

- 1 De alinea bij 'Arm en rijk' gaat over _____

- 2 De alinea bij 'De stola en de palla' gaat over _____

- 3 De alinea bij 'Ook mannen dragen make-up' gaat over _____

- 4 De alinea bij 'Een harde zool en veters' gaat over _____

Stellen

2.3 Schrijf nu een eerste alinea over deze weettekst.
Gebruik signaalwoorden.

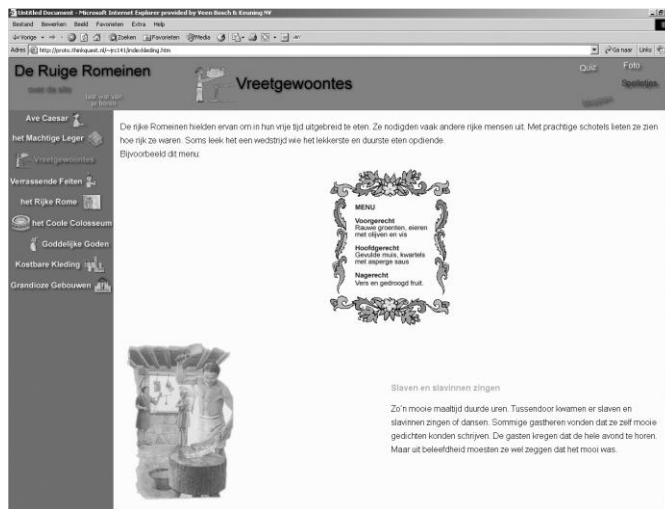
3.1 Kijk nog eens naar de tekst over de Romeinen bij opdracht 2.1.
Je wilt iets meer weten over het voedsel van de Romeinen.
Waar zou jij op klikken?

Stellen

3.2 Lees nu de tekst.

Stel je wilt een hoofdstuk over het voedsel van de Romeinen schrijven. Heb je iets aan de tekst 'Vretergewoontes'? Leg uit.

Stellen

Bekijk deze

4.1 internetpagina over 'Klompen'.

Hoe maakt men klompen? - Microsoft Internet Explorer provided by Yeen Bosch & Keuning NV

Bestand Bewerken Beeld Favorieten Extra Help

Vorige Vorige Zoeken Favorieten Media

Adres <http://mediasite.thinkquest.nl/~4105/dutch/games/woodenfore.html> Ga naar Links

Klompen

Geschiedenis

Sinds het eind van de middeleeuwen wordt de klomp gedragen in grote delen van Europa. Nu wordt hij nog voornamelijk gedragen in Nederland. Tervij er al heel veel niet op lopen. Bij veel beroepen wordt de klomp nog gebruikt. Ook is het de bekende souvenir voor buitenlandse toeristen. Een groot deel van de drie miljoen klompen die jaarlijks worden gemaakt is daar dan ook voor bestemd.

Er waren duizenden 'klompenmakers' in Nederland, een paar eeuwen geleden. Die 'klompenmakers' waren dan voornamelijk boeren die ze dan, ook weer voornamelijk, met gereedschappen vervaardigden die ze ook voor andere werkzaamheden gebruikten. Dit deden zij erg goed, in tegenstelling tot wat je zou kunnen denken.

Vroeger waren er altijd beroeps, vooral in de steden. In 1670 groeide het aantal beroeps veel sneller dan eerst, doordat de boeren er geen tijd meer voor hadden en doordat de bevolking snel groeide.

Het maken

Het hout

Het hout wat wordt gebruikt voor het vervaardigen van klompen komt van de populier. Populierenhout heeft het voordeel dat het nogal slijtvaast is, daardoor gaan de klompen langer mee. De klompenmaker bewerkt het hout als het nog niet gedroogd is, dan is het minder hard en dus soepeler (het verkleint zo ook de kans op scheuren in het hout). Als het hout dan gedroogd is, zijn de klompen hard, en zijn ze klaar voor de verkoop.

Handgemaakt

Eerst wordt de boomstam verdeelt, in verschillende blokken hout. Er kunnen 4 tot 8 blokken uit een stam worden gehaald. Als twee stukken gelijk zijn, is er het begin van een klompenpaar. Eerst wordt er wat hout afgehaald, zodat er een heel ruwe vorm van de klomp overblijft. Daarna snijdt hij kleine delen eraf, zodat sommige delen goed worden gevormd: de hak, de bovenkant, en de voorkant.

Daarna boort hij twee gaten in het voorste deel (waar je je voet indoet), en allerlei houten delen worden verwijderd. Zo zijn de twee gaten verbonden, en is het een lange gang geworden. Daarna hak de maker nog meer hout weg, zodat de voet in de klomp kan.

Om de klomp mooi vlak en egaal te krijgen, gebruikt de maker een heel scherp mesje. Als hij daarmee klaar is, worden de klompen aan elkaar gebonden met een touwtje om het bij elkaar te houden, en dat maat 36 niet met maat 40 wordt verward. Dan moeten de klompen nog even drogen, voor de beste kwaliteit moet dit in de schaduw en het liefst waar de wind ook goed waait. En het beschilderen dan? Juist, dat gebeurt daarna. Als dat eindelijk is gedaan is het paar af. Dit hele proces duurde zo'n twee à drie uur.

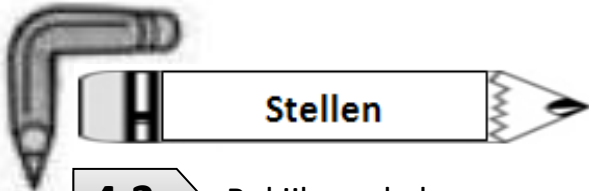

Machinaal

Sinds ongeveer 1950 is het ook mogelijk om klompen machinaal te vervaardigen. Dat gaat als volgt.

Het meeste werk is overgenomen door machines, maar er komt nog wel veel bij kijken zoals dat vroeger was. Zoals natuurlijk de goede houtsoort, wat natuurlijk nodig is om een

Bedenk 4 vragen waarop je misschien antwoorden kunt vinden op de site.

4.2

Bekijk nu de koppen van de tekst 'Klompen'.

Krijg je antwoord op de vragen die je bij opdracht 4.1 hebt bedacht, als je de weettekst over 'Klompen' leest? Waarover niet?

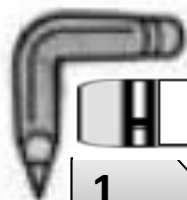
4.3

Wie heeft de tekst geschreven denk je?

Kies uit het hok en vertel waarom je dat denkt.

een schrijver een klompenmaker
een leerling een leerkracht

Spelling
1

Lees.

Woorden met /zj/ = g

asperge	etage	horloge	passagier
bagage	etalage	lekkage	slijtage
centrifuge	garage	logé	spionage
conciërge	giraf	logeren	stage
energie	giraffe	manege	vitrage

2

 Kies de juiste woorden uit het hok en vul ze in.
 Soms staat de beginletter er al.

asperges	chirurg	etage	horloge
bagage	chocolade	etalage	machine
chauffeur	douchen	garage	machinist
China	energie	giraffe	sjokte

- De c_____ hielp de oude dame met haar b_____
- Weet jij ook of ze in C_____ as_____ hebben?
- Na het d_____ heb je meestal weer nieuwe e_____
- Hij sj_____ moeizaam de trap op naar de tiende e_____
- Wil je de maaim_____ na het maaien wel in de
g_____ zetten?
- Het lievelingsdier van de ch_____ is de _____
- In de e_____ lagen wel tien verschillende soorten
c_____ uitgesteld.
- Toen de m_____ op zijn _____ keek, merkte hij dat
de trein al een kwartier vertraging had.

Spelling

3.1

3.2

ik	voed	_____	word	_____
een ander	_____	_____	_____	_____
wij	_____	_____	_____	_____

4

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

5 _____

5

Lees het volgende verhaal.

Het is mooi weer. De klas van Anna, Yasmin en John gaat een dagje naar het strand. Als Anna bij school komt staat de bus er al. Groepjes kinderen staan te wachten. Om 8 uur vertrekt de bus. Iedereen is er. De chauffeur is een grappige man. Hij zegt "Ik ben Willem en mijn voornaam is meneer. Zeg dus maar Meneer of Meneer Willem tegen mij." Na 20 minuten zijn ze op het strand. Eerst maken ze een wandeling en dan gaan ze zwemmen.

 Spelling

6

Lees de zinnen. Zet een streep onder de persoonsvorm en schrijf de verleden tijd van de persoonsvorm achter de zin. De eerste is voorgedaan.

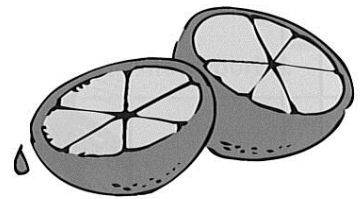
1 De kinderen <u>kleden</u> zich om.	kleedden
2 De bus staat te wachten.	_____
3 De bus wacht.	_____
4 Het reisje kost 15 florin.	_____
5 De chauffeur heet Willem.	_____
6 Hij rijdt voorzichtig.	_____
7 Later fluit hij een liedje.	_____
8 Ook vertelt hij veel grapjes.	_____
9 Hij houdt niet van chagrijnige mensen.	_____
10 Hij vindt lachen gezond.	_____

7

Maak de dikgedrukte woorden af. Alle woorden staan in de tegenwoordige tijd.

- 1 De chauffeur heeft **grapjes** vertel ___.
- 2 Iedereen betaalt ___ 15 florin voor het reisje.
- 3 De meegebrachte sinaasappels worden eerlijk verdeel ___.
- 4 's Middags verander ___ het weer.
- 5 De zon verdwijnt ___ en er komen wolken aan de hemel.
- 6 Even later regent ___ het.
- 7 Iedereen holt ___ naar de bus.
- 8 Gelukkig duurt ___ de bui niet lang.

Woordenboek

fleurig: *Fleurige* kleren zijn kleren met vrolijke kleuren en figuren.

luchtig: *Luchtige* kleren zijn kleren waar de wind doorheen kan, van soepele, dunne stof.

de outfit: *De outfit* zijn de kleren die je aanhebt, met de dingen die daarbij horen, zoals een sieraad, een riem, enzovoort.

simpel: *Simpel* is: eenvoudig.

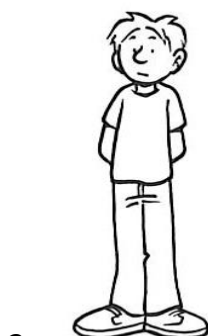
1.1

Zet de woorden uit het hok onder het goede plaatje.
Kies uit de woorden in het hok.

simpel feestelijk luchtig fleurig

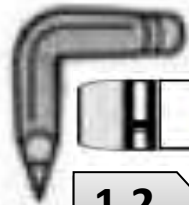

1 _____ 2 _____

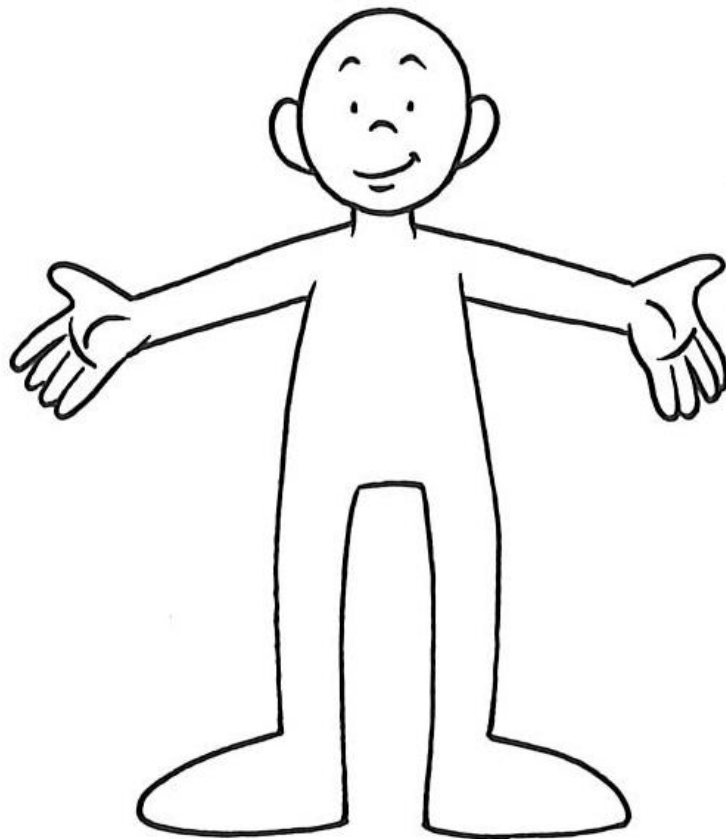

3 _____ 4 _____

1.2

Maak een tekening van je favoriete **outfit**.
Is jouw **outfit feestelijk**? Of juist **simpel**?
Geef er een beschrijving van.

Woordenboek

adverteren: Als je *adverteert*, zet je een stukje in de krant of op sociale media om bijvoorbeeld iets te koop aan te bieden en het de mensen te laten weten. Als je in de krant of op sociale media *adverteert*, moet je daarvoor betalen.

de boetiek: De *boetiek* is een winkeltje met artikelen die in de mode zijn.

de detailhandel: *Detailhandel* dat is: de verkoop in winkels. In winkels worden spullen verkocht aan mensen die ze zelf gebruiken.

de opticien: De *opticien* is iemand die voor zijn beroep brillen en lenzen maakt en ook verkoopt.

promoten: Als je iets *promoot*, maak je er reclame voor. Je zorgt dan dat iets of iemand bekend wordt.

de (promotie)middelen: *Middelen* zijn manieren om iets te doen. *Promotiemiddelen* zijn manieren om iets te promoten. Bijvoorbeeld: een advertentie zetten in de krant.

Stel, jij werkt bij een groot kledingmerk. Het merk heeft een nieuw soort spijkerbroeken. Je hebt de opdracht gekregen om de nieuwe soort te **promoten**. Hiervoor moet je **promotiemiddelen** bedenken.

Je gaat de volgende **promotiemiddelen** gebruiken: een nieuwe naam, een reclamespreuk en een advertentie.

1.1

Welke naam geef jij aan de nieuwe soort spijkerbroeken?

1.2

Bedenk een reclamespreuk bij de nieuwe soort spijkerbroeken.

1.3

Hoe ziet de advertentie eruit? Wat zou je in de advertentie zetten?
Tekent de advertentie hieronder.

2.1

Tot de **detailhandel** behoren winkels die in één soort producten handelen. Schrijf hieronder twee **detailhandels** op.

a _____ b _____

2.2

Misschien weet jij wel een **detailhandel** bij jou in de buurt die niet in ons woordenboek staat. Of kun jij zelf een nieuwe bedenken?

Woordenschat

Woordenboek

binnen sjokken: Als je ergens *binnen sjokt*, loop je zonder veel zin en op een zware, slepende manier naar binnen. Je loopt langzaam zonder je voeten goed op te tillen.

binnenstuiven: Als je ergens *binnenstuift*, ren je heel snel ergens naar binnen.

binnenvallen : Als je ergens *binnenvalt*, kom je ergens onverwacht binnen.

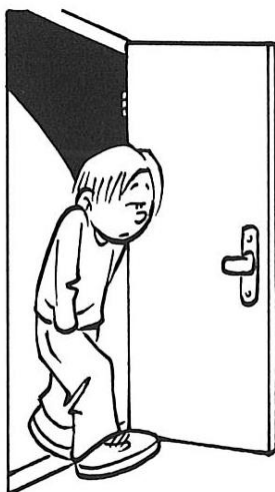
1

Vul in op de goede plaats.
Kies uit de woorden in het hok:

binnenstuiven

binnen sjokken

binnenvallen

1

2

3

 Woordenschat

Woordenboek

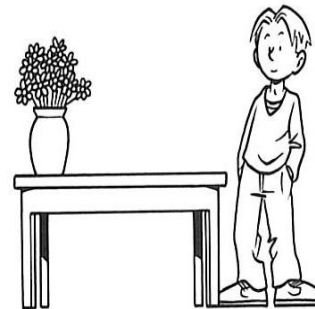
naderen: Als iets of iemand *nadert*, komen ze steeds dichterbij.

zich bevinden: Als je zegt waar je je *bevindt*, zeg je waar je bent.
Bijvoorbeeld: Ik *bevind* me in het Joe Laveist stadion in San Nicolas.

zich verwijderen: Als je je *verwijdert* van iets of iemand, ga je er (steeds verder) van weg.

- 1.1** Schrijf het goede woord onder het plaatje.
Kies uit de woorden in het hok:

zich verwijderen zich bevinden naderen

1 _____ 2 _____ 3 _____

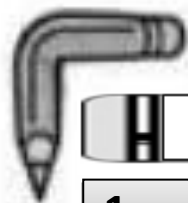
- 1.2** Vul het goede woord in. Let op: Je moet het werkwoord vervoegen!

Vul

1 Niels staat bij de tafel. Hij _____ bij de tafel.

2 Sebbe loopt naar Niels toe. Hij _____ Niels.

3 Gabriel loopt weg van Niels. Hij _____ van Niels.

Spelling

1 Lees.

- 1 De tosti's smaakten fantastisch.
- 2 Je kunt pony's ritmisch leren lopen.
- 3 Reacties worden alfabetisch opgeslagen.
- 4 Vader bracht vijf porties Indonesisch eten mee.
- 5 De families werden telefonisch gewaarschuwd.
- 6 Kanaries horen eigenlijk in een tropisch klimaat.
- 7 Het is logisch dat baby's nog niet kunnen praten.
- 8 In het toeristisch seizoen zijn er veel attracties.

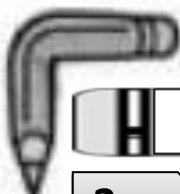

2 Schrijf de regel op:

Bedenk nog enkele woorden met -isch.

_____	_____
_____	_____
_____	_____

Spelling

3 Schrijf de woorden over van het bord en zet op de juiste plaats een trema.

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

4 Cijferwoorden. Welke woorden staan hier?

1 = ch	2 = i	3 = a	4 = e	5 = u	6 = o
7 = au	8 = eu	9 = ou	10 = f	11 = n	12 = s
13 = z	14 = m	15 = p	16 = r	17 = g	18 = c
19 = l	20 = d	21 = t			

1 14-3-1-2-11-4	_____
2 20-9-1-4	_____
3 1-2-16-5-16-17	_____
4 1-2-11-4-4-12	_____
5 14-3-1-2-11-2-12-21	_____
6 1-2-11-4-13-4-11	_____
7 1-2-14-15-3-11-12-4-4	_____
8 15-3-16-3-1-5-21-4	_____
9 1-2-11-3	_____
10 1-4-10	_____

Spelling

5

Welk woord past in de zin. Vul het goede woord in.
Let steeds goed op de laatste lettergreep.

fantastisch alfabetisch telefonisch praktisch technisch
automatisch logisch komisch elektrisch toeristisch

- 1 De deuren van de trein sluiten _____.
- 2 Wij zijn de hele dag _____ bereikbaar.
- 3 In de zomer is deze prachtige streek erg _____.
- 4 Het is een _____ gezicht als iedereen op één been gaat staan en zijn tong uitsteekt.
- 5 Mijn vader scheert zich altijd met een _____ scheerapparaat.
- 6 In de telefoongids staan de namen _____.
- 7 Het is toch _____ dat kleuters nog geen moeilijke sommen kunnen maken.
- 8 Die meisjes zijn erg _____, ze kunnen alles repareren.
- 9 Boven op deze berg heb je een _____ uitzicht over het dal.
- 10 Het _____ gedeelte van het verkeersexamen is gelukkig niet moeilijk.

Spelling

6

Maak zelf woorden die op -isch eindigen.
Voorbeeld: tropen – tropisch

alfabet _____

toerist _____

telefoon _____

komiek _____

fantasie _____

automaat _____

techniek _____

elektriciteit _____

7

Zet een streep onder de persoonsvorm en zet het hele
werkwoord erachter. De eerste is voorgedaan.

1 De weerman meldt regenbuien langs de kust. melden

2 De kinderen vluchten naar de bus. _____

3 John valt in de plas. _____

4 Hij lacht erom. _____

5 De bus rijdt weg. _____

6 Er worden appels uitgedeeld. _____

7 Die lusten de kinderen wel. _____

Spelling

1

Lees de woorden met /zj/ = g op bladzijde 2 van de Spellinghulp nog een keer.

Welke woorden zijn in deze puzzel verstopt? Zoek er in ieder geval acht en schrijf ze op.

e	g	r	e	p	s	a	b	x	e
m	i	r	a	s	g	r	u	b	e
e	r	e	e	t	a	l	a	g	e
q	a	i	g	y	j	g	o	o	l
e	f	g	v	a	a	l	e	b	e
g	f	a	a	g	r	s	t	i	k
a	e	s	e	o	h	a	a	f	k
v	n	s	h	m	p	z	g	x	a
a	m	a	n	e	g	e	e	e	g
r	s	p	i	o	n	a	g	e	e

2

Lees de woorden met /sj/ = ch op bladzijde 2 van de spellinghulp nog een keer.

Welke **ch**-woorden zijn hier getekend?

1

2

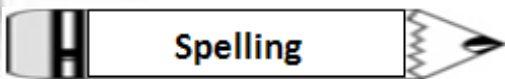

3

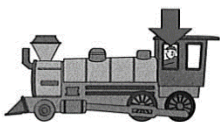

4

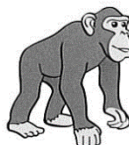
5

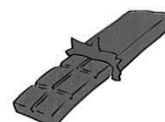
6

7

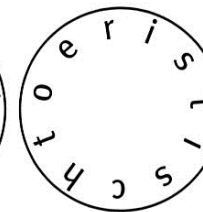
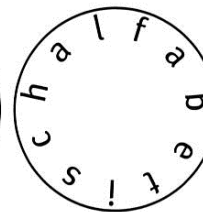
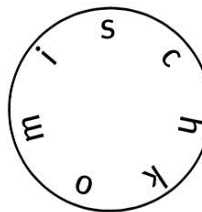
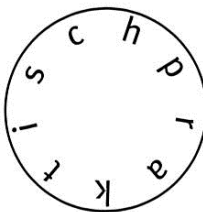
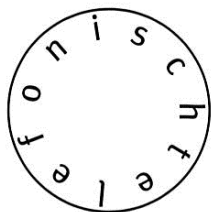
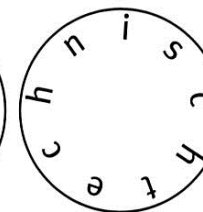
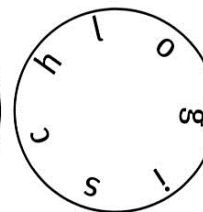
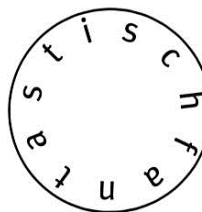
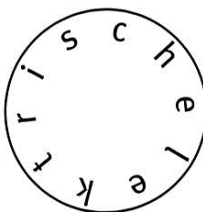
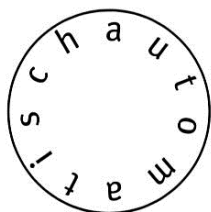

8

3

Lees de regel **isch of ische** op bladzijde 11 van de Spellinghulp.
Welke woorden staan er in de cirkels?
Schrijf ze op.

4

Lees de persoonsvormregels op bladzijde 14 van de Spellinghulp nog een keer. Maak zinnen met de volgende persoonsvormen. Zet in elke zin ook een wanneer-deel.

heette	heten	kleedden	kleden
	praten	praatte	

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____

5

Lees de regel woordtekens: trema op bladzijde 14 van de Spellinghulp.

Op welke woorden hoort een trema?
Zet het trema op de juiste plek.

- 1 De poeziebundel telt drieëndertig bladzijden.
- 2 De concierge werd door alle leerlingen geeerd.
- 3 We stonden tot onze knieen in het hoge gras achter de ruine.
- 4 Reeën zijn zo schuw, dat ze zich meestal niet laten aaien.

Stellen

6

Schrijf het begin van het verhaal over Julia en Carlos.
Je mag de zinnen gebruiken die op het bord staan, maar het hoeft niet. Je moet in totaal minstens acht regels schrijven.
Denk eraan: Het moet een spannend begin van het verhaal worden!

Taalbeschouwing

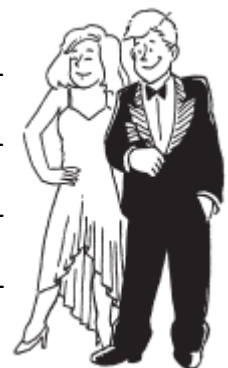
7 Schrijf de woorden uit het hok in de goede rij.

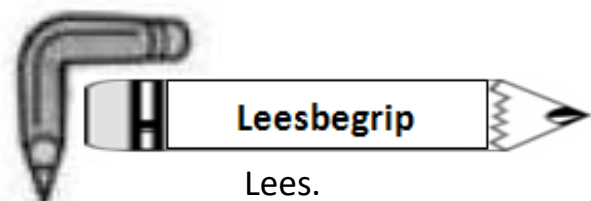
onpraktisch	netjes	manteltje	stropdas
modehuis	bewerken	schoenenzaak	ontwerpen
hoedje	truttig	regenjas	zwembroek

1	2	3
woord + woord	woorddeel + woord	woord + woorddeel
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

8 Schrijf de samenstellingen op waar een 's' tussen de twee aparte woorden komt.

kok + muts	regen + pak	feest + kleding
hand + schoen	houthakker + bloes	zweet + band
bol + hoed	dokter + jas	bakker + schort

Leesbegrip

Lees.

Aan de redactie van Kids & Kleding

Beste redactie,

Ik heb gisteren naar jullie programma over kindermode gekeken.

Daarin werd door Tessa gezegd dat je er ook best leuk uit kunt zien

5 als je geen merkkleding draagt. In het filmpje kon je dat ook zien.

Het was vooral grappig dat later niemand bij die test in de gaten had dat er nepmerkjes op de kleding genaaid waren.

Ik ben het helemaal met Tessa eens. Er is trouwens veel meer keus in merkloze kleding dan in merkkleding. Bovendien is het echt veel

10 goedkoper. In onze klas maakt het gelukkig niet uit wat je draagt.

Ga zo door met jullie programma!

Groetjes van Julia.

9.1

Wat is de mening van de briefschrijfster?

Ze vindt _____

9.2

Welke 2 argumenten gebruikt zij?

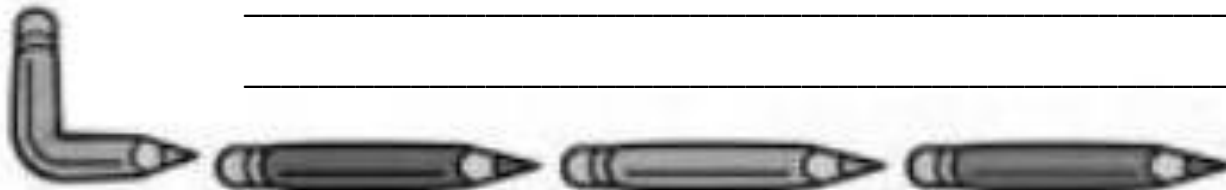
1 _____

2 _____

9.3

Wat is de hoofdlijn van de brief?

De hoofdlijn is _____

10

De puzzel.

Niet alle zinnen zijn goed.

Zet alleen een kruisje voor de **goede** zinnen.

- B fleurig:** *Fleurige* kleren zijn kleren die lekker zitten.
- K naderen:** Als je iets of iemand *nadert*, kom je steeds dichterbij.
- O zich bevinden:** Als je zegt waar je *bevindt*, zeg je waar je naartoe gaat.
- L de (promotie)middelen:** *Promotiemiddelen* zijn manieren om iets te promoten.
- U binnenstuiven:** Als je *binnenstuift*, kom je op een langzame manier naar binnen.
- E voorbijgaan aan:** Als je ergens *aan voorbijgaat*, schenk je er geen aandacht aan.
- D arrogant:** Iemand die *arrogant* is, vindt zichzelf beter dan andere mensen.
- A denim:** *Denim* is een zachte, glanzende stof met opstaande haartjes.
- I luchtig:** *Luchtige* kleren zijn kleren waar de wind doorheen kan, van soepele, dunne stof.
- R zich verwijderen:** Als je *je verwijdert* van iets of iemand, ga je ernaartoe.
- N stilstaan bij:** Als je ergens *bij stilstaat*, denk je er even over na.
- G opzichtig:** Als iets *opzichtig* is, trekt het erg de aandacht. Het valt erg

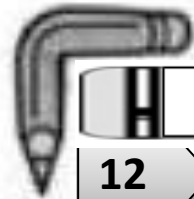

Stellen

11

Schrijf een spannend verhaalbegin.
Het moet zich afspelen in een moeras. Er komen drie kinderen in
voor en een volwassene. Denk aan de beschrijvingen.

Stellen

12

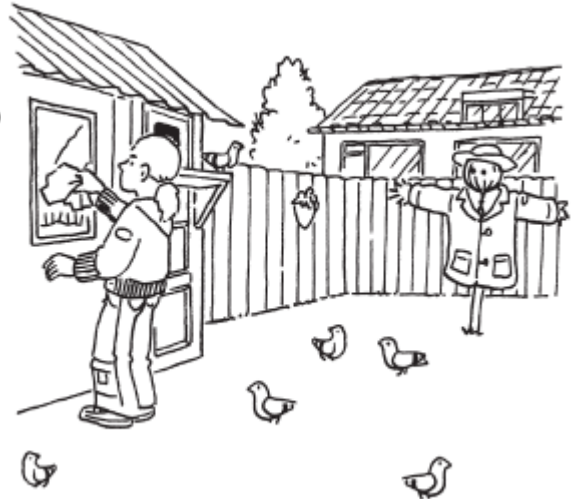
Lees het gedicht van Henk Hokke.

Ouwe kleren

De bruine bloes
is een poetsdoek geworden,
het rode vest
een soort gordijn
5 voor het raam van het duivenhok.

De grijze jas
een vogelverschrikker
achter in de moestuin
voor de duiven
10 (ha, wie er ook bang is, ik niet)

Maar wat je er ook in ziet
of van kunt maken
het blijven altijd
mijn bruine bloes
15 mijn rode vest
en mijn grijze jas:
ze ruiken naar mij.

Welk verhaal wordt in het gedicht verteld? Schrijf het op in drie alinea's.

13

Lees.

Ik zat laatst op een zondag door het raam naar buiten te kijken. Er kwamen allemaal deftig geklede mensen voorbij. De mannen droegen donkere pakken en bijna alle vrouwen hadden een hoedje op. Ook de kinderen zagen er keurig uit.

- 5 Een poos later kwamen ze allemaal weer terug. Met hun handen op hun rug liepen de mannen tegen elkaar te praten. De kinderen zagen er opeens veel vrolijker uit. Een paar vrouwen lieten hun tassen rondzwieren.

Ik snap er helemaal niets van. Waar zouden ze geweest zijn?

- 10 En waarom waren ze zo deftig gekleed? Zouden ze dat elke zondag doen?

Schrijf een gedicht met of zonder rijm, waarin je hetzelfde verhaal vertelt.

Stellen

15

Bedenk een reclametekst voor de allernieuwste sportschoenen.
Kies zelf een sport. Gebruik beginrijm.

16

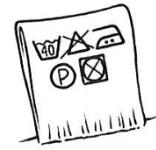
Schrijf een reclametekst voor spijkerbroeken.
Gebruik daarbij eindrijm.

Woordenschat

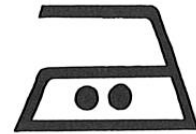
17 Kleding kan van verschillende stoffen gemaakt worden. Je ziet op het label in je kleren waar het kledingstuk van gemaakt is.

Een label = een klein stukje stof in je kleren waar je informatie kunt vinden.

- 1 Zoek het label in een kledingstuk dat je aan hebt.
- 2 Van welke stof (of stoffen) is jouw kledingstuk gemaakt?

- 3 Op het label staat meestal ook of je het kledingstuk mag strijken. Een strijkbout met een streep erdoor betekent: niet strijken! Een strijkbout zonder streep: wel strijken!

Wat staat er op jouw label over strijken?

- 4 Bekijk alles op je label. Weet jij wat het betekent? Vul in, maak eventueel kleine tekeningetjes erbij.

Dit begrijp ik wel op mijn kledinglabel!

Hiervan begrijp ik helemaal niets op mijn kledinglabel!

_____	☐	_____	☐
_____	☐	_____	☐
_____	☐	_____	☐
_____	☐	_____	☐

Woordenschat
18

Jullie organiseren een groot feest. Het lijkt jullie leuk als iedereen in dezelfde stijl kleding op het feest komt. Dat betekent dat het feest een bepaald thema moet hebben.

Weet je nog een feest van de kleuterklas? Bijvoorbeeld over sprookjesfiguren? Het feest-thema was dan een sprookjesfeest. En alle kinderen moesten dan als sprookjesfiguren op het feest komen.

1 Bedenk samen een thema voor een feest.

2 Welke stijl kleding moeten de feestgangers dragen?

3 Maak samen een mooie uitnodiging voor het feest. In de uitnodiging moet staan welke outfit alle mensen moeten dragen op het feest.

 Woordenschat

19

Er bestaan uitdrukkingen die over kleding gaan.

Juf Mita wil ze met klas 6 oefenen.

Ze heeft een paar uitdrukkingen op het bord geschreven.

Kijk maar.

Welke uitdrukking hoort bij welk verhaaltje?

Vul onder het verhaaltje steeds de goede uitdrukking in.

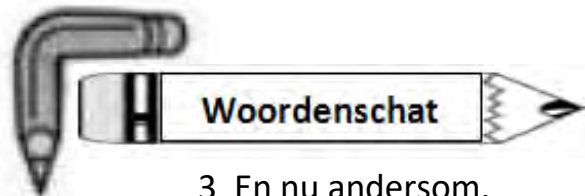
1 Miguel heeft het vandaag erg naar zijn zin.

De zon schijnt, hij heeft een goed cijfer voor aardrijkskunde gehaald én hij heeft bijna vakantie!

Hij komt Julia tegen en ze zegt: "Wat ben jij vrolijk vandaag!"

2 Carlos en Laura hebben allebei een 4 gehaald voor hun rekentoets.

Ze hadden het allebei niet goed geleerd. Omar zegt: "Jullie hebben het erg slecht gedaan. Jullie hebben niet goed jullie best gedaan."

3 En nu andersom.

Kun jij een klein verhaaltje schrijven bij een uitdrukking?

Je mag zelf een uitdrukking uitkiezen.

De uitdrukking die erbij hoort is: _____
